

ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА И ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ И ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ ПРЕЗ 2010 ГОДИНА

1. Лечебни заведения и леглови фонд

В края на 2010 г. в страната функционират 347 заведения за болнична помощ с 48 944 легла в тях (табл. 1). Болниците са 313 с 45 842 легла. Заведенията за извънболнична помощ са 1 613 с 938 легла, а другите лечебни и здравни заведения са 183 с 4 570 легла.

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.2010 година

	(Брой)	
	Заведения	Легла
Лечебни заведения за болнична помощ	347	48944
Болници	313	45842
Многопрофилни болници	164	32576
Специализирани болници	149	13266
Центрове за кожно-венерически заболявания ¹	10	163
Комплексни онкологични центрове ²	9	1334
Центрове за психично здраве ³	12	1450
Други заведения за болнична помощ ⁴	3	155
Лечебни заведения за извънболнична помощ	1613	938
Диагностично-консултативни центрове	113	287
Медицински центрове	520	624
Дентални центрове	49	4
Медико-дентални центрове	29	23
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	902	-
Други лечебни и здравни заведения	183	4570
в това число:		
Центрове за спешна медицинска помощ	28	-
Центрове за трансфузионна хематология	4	-
Хосписи	54	716
Домове за медико-социални грижи за деца	32	3854

¹ До 2009 г. - кожно-венерически диспансери.

² До 2009 г. - онкологични диспансери.

³ До 2009 г. - психиатрични диспансери.

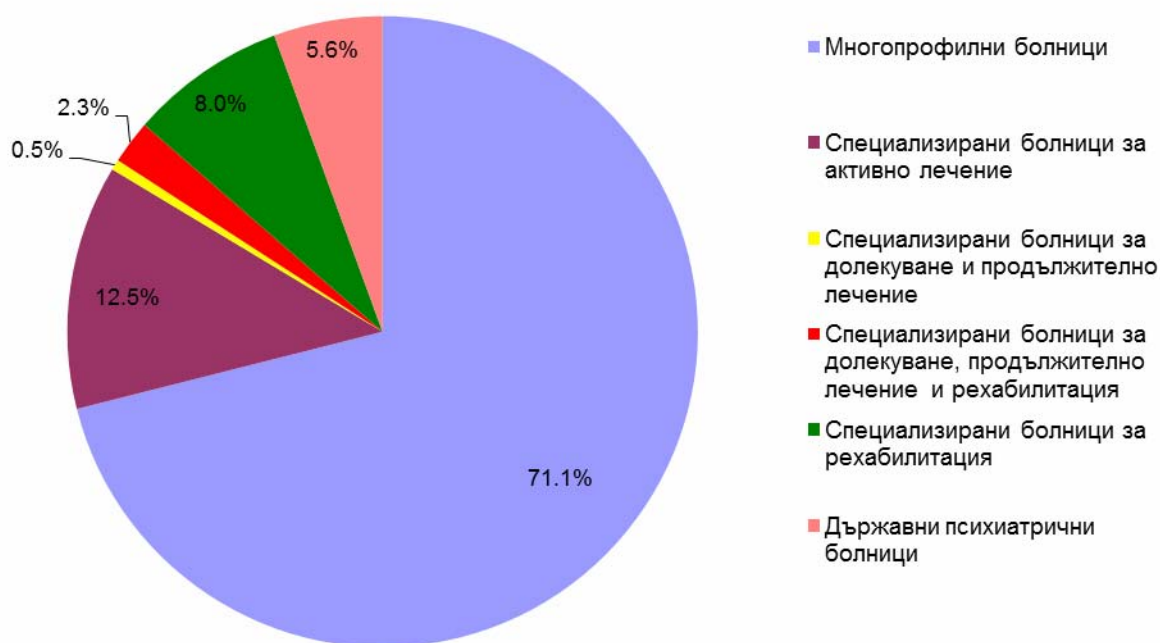
⁴ Непреобразувани диспансери, съгласно измененията в Закона за лечебните заведения.

Заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Като заведения за болнична помощ са включени и непреобразуваните в съответствие с измененията в Закона за лечебните заведения диспансери.

Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани. Многопрофилните болници са 164 с 32 576 легла в тях, а специализираните - 149 с 13 266 легла.

Фиг. 1. Леглови фонд на болниците към 31.12.2010 година по видове заведения

През 2010 г. 52.4% от болниците са многопрофилни, като в тях е съсредоточен 71.1% от легловия фонд на всички болници в страната (фиг. 1). Броят на леглата в тези заведения варира в широки граници - от 13 до 1 345 легла, като най-голям е броят им в университетските болници.

Специализираните болници за активно лечение са 96 с 5 751 легла. Специализираните болници за долекуване и продължително лечение са 5 с 247 легла. В края на годината в страната функционират 14 специализирани болници за долекуване, продължително лечение и рехабилитация с 1 025 легла и 22 специализирани болници за рехабилитация с 3 685 легла.

Държавните психиатрични болници са 12 с 2 558 легла.

В съответствие с измененията в Закона за лечебните заведения (ДВ, бр. 59 от 31.07.2010 г.) през 2010 г. диспансерите в страната бяха преобразувани в центрове или специализирани болници. Към заведенията за болнична помощ се отнасят и центрoвете със стационар, които при регистрацията си като основна дейност са посочили болнична дейност. Разпределението на тези заведения по видове е, както следва:

- Центрове за кожно-венерически заболявания 10 заведения със 163 легла;
- Комплексни онкологични центрове 9 заведения с 1 334 легла;
- Центрове за психично здраве 12 заведения с 1 450 легла.

Към 31.12.2010 г. непреобразувани са три заведения със 155 легла в тях.

Осигуреността на населението с болнични легла в края на 2010 г. е 652 на 100 000 души от населението.

В края на 2010 г. броят на **заведенията за извънболнична помощ** е 1 613. В тях са разкрити 938 легла за краткосрочно лечение. В сравнение с 2009 г. броят на заведенията намалява с 5.9%, но се увеличава броят на леглата в тях - с 9.6%. Увеличението се дължи най-вече на увеличения брой легла в медицинските центрове - от 541 на 624 (с 15.3%).

Сред заведенията, които се занимават с клинична медицина, най-голям е броят на медицинските центрове - 520 заведения. Диагностично-консултативните центрове са 113 с 287 легла, денталните центрове са 49 с 4 легла, медико-денталните центрове - 29 с 23 легла.

В края на годината в страната функционират 289 самостоятелни медико-диагностични и 613 самостоятелни медико-технически лаборатории.

Към **други лечебни и здравни заведения** се отнасят центрoвете за спешна медицинска помощ, регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве, регионалните центрове по здравеопазване, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписи, национални центрове и центрове без легла. В края на 2010 г. броят на тези заведения е 183 с 4 570 легла. Сред тях най-многобройни са хосписите - 54 заведения със 716 легла.

2. Медицински персонал

В края на 2010 г. на основен трудов договор в лечебните и здравните заведения в страната практикуват 28 003 лекари (табл. 2). Лекарите по дентална медицина са 6 355. Медицинските специалисти по здравни грижи са 47 472, от тях 31 790 са медицински сестри. В лечебните и здравните заведения на основен трудов договор работят и 37 266 души друг персонал с немедицинско образование.

2. Медицински персонал

	2008	2009	2010	2008	2009	2010
	брой			на 10 000 души от населението		
Лекари	27480	27988	28003	36.1	37.0	37.3
Лекари по дентална медицина	6288	6493	6355	8.3	8.6	8.5
Медицински специалисти по здравни грижи	48378	48099	47472	63.6	63.6	63.3
Фелдшери	2508	2534	2417	3.3	3.4	3.2
Акушерки	3336	3289	3247	4.4	4.3	4.3
Медицински сестри	32314	31961	31790	42.5	42.3	42.4
Лаборанти (клинични и рентгенови)	5730	5932	5765	7.5	7.8	7.7
Зъботехници	1412	1350	1280	1.9	1.8	1.7
Помощник-фармацевти	243	240	242	0.3	0.3	0.3
Други медицински специалисти	2835	2793	2731	3.7	3.7	3.6
Население на един						
лекар	277	270	268	x	x	x
лекар по дентална медицина	1210	1165	1181	x	x	x

Според практикуваната специалност лекарите в лечебните и здравните заведения се разпределят, както следва:

- Специалности с преобладаваща терапевтична насоченост - 11 672 лекари;
- Специалности с преобладаваща хирургична насоченост - 5 636 лекари;
- Специалности с преобладаваща клинично-диагностична насоченост - 2 188 лекари;
- Специалности с друга насоченост - 1 176 лекари;
- Практикуващи лекари в практики за първична и специализирана медицинска помощ, сключили договор с НЗОК - 7 331 лекари.

Сред всички специалности в края на 2010 г. най-голям е дялът на общопрактикуващите лекари - 4 761, или 17.0% от всички практикуващи лекари в страната. Специалистите, практикуващи по специалността педиатрия, са 1 425, или 5.1%. В структурата на лекарите по специалности следват вътрешни болести (1 403, или 5.0%), хирургия (1 399, или 5.0%) и акушерство и гинекология (1 387, или 5.0%).

В зависимост от лечебното заведение, в което работят на основен трудов договор, медицинските специалисти в страната се разпределят, както следва:

- В заведенията за болнична помощ (болници и центрове със стационар) практикуват 14 842 лекари и 46 лекари по дентална медицина. Медицинските специалисти по здравни грижи са 29 012, от които 20 914 са медицински сестри.
- В заведенията за извънболнична помощ на основен трудов договор работят 10 491 лекари и 5 995 лекари по дентална медицина. Тук се включват и всички лекари (7 331) и лекари по дентална медицина (5 723), които работят в индивидуални и групови практики по договор с НЗОК. От другите заведения за доболнична помощ най-голям е дялът на лекарите, работещи на основен трудов договор в диагностично-консултативните центрове (1 527) и в медицинските центрове (1 354). В самостоятелни медико-диагностични лаборатории в края на 2010 г. работят 223 лекари.
- В други лечебни и здравни заведения (вкл. детски ясли и кабинети в училища) към 31.12.2010 г. на основен трудов договор работят 2 669 лекари и 314 лекари по дентална медицина.

Осигуреността с лекари в края на 2010 г. е 37.3 на 10 000 души от населението. Осигуреността с лекари по дентална медицина е 8.5 на 10 000 души от населението.

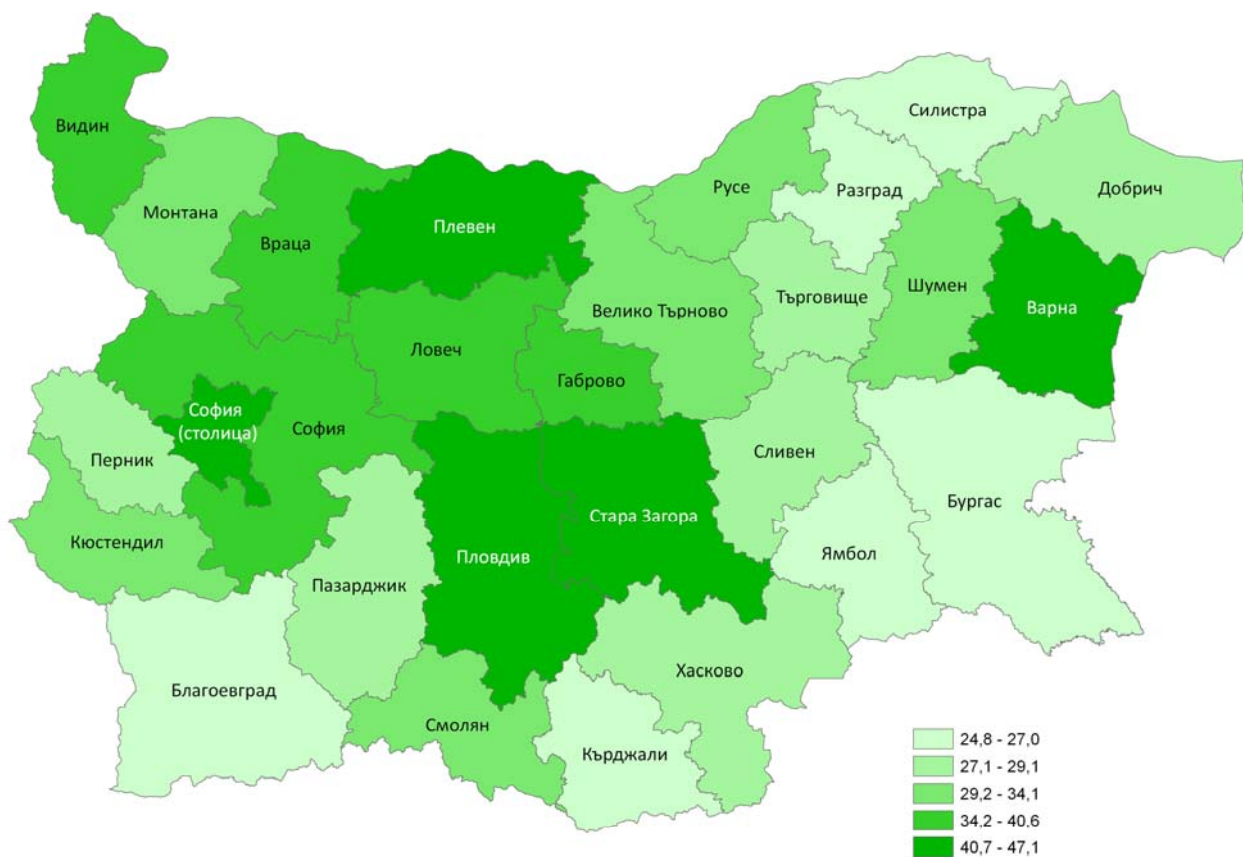
При анализиране на данните за осигуреност на населението с медицинска помощ по области трябва да се имат предвид специфичните особености на медицинското обслужване. Лечебните заведения не са свързани пряко само с обслужването на населението на едно населено място или община и достъпът до медицинска помощ е свободен. Голяма част от заведенията обслужват населението на една област или група общини, а специализираните заведения обслужват населението на няколко области. Заведенията с национален обхват независимо от тяхното местонамиране обслужват населението на цялата страна.

Показателят за осигуреност с лекари по области варира от 24.8 до 47.1 на 10 000 души от населението. Най-висока е осигуреността на населението с лекари в областите, в чиито центрове има медицински университети и университетски болници. Стойности над този за страната (37.3) има показателят за областите Варна (47.1), Плевен (46.0), София-столица (44.7), Стара Загора (43.8), Пловдив (42.1), Ловеч (40.6) и София (38.2).

Най-ниски са стойностите на показателя в областите Разград (24.8 на 10 000 души от населението), Ямбол (25.0) и Силистра (25.1).

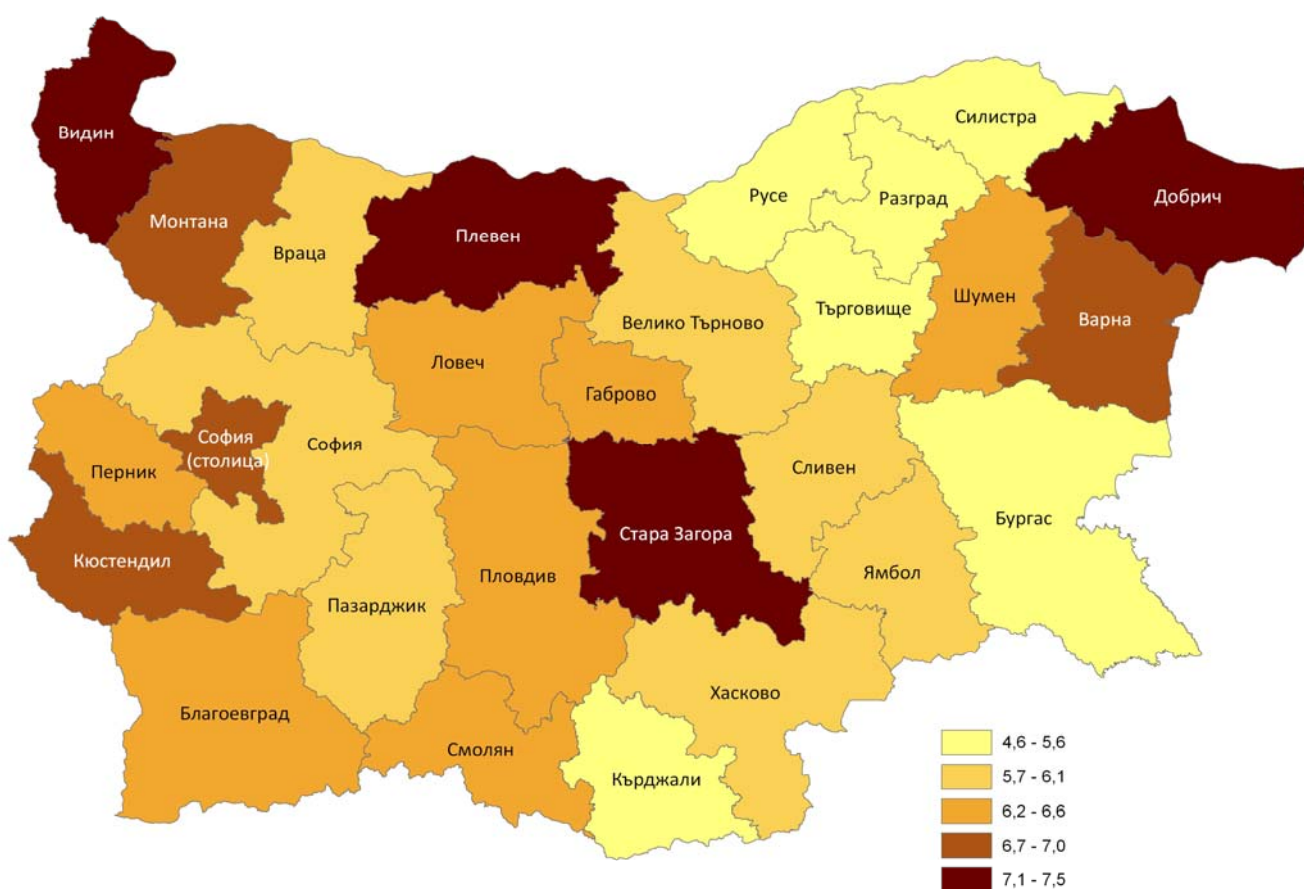
**Фиг. 2. Осигуреност с лекари на 10 000 души от населението
към 31.12.2010 г. по области**

В края на 2010 г. осигуреността с общопрактикуващи лекари в страната е 6.3 на 10 000 души от населението. За 12 от областите показателят е по-висок от този за страната. Най-висока е осигуреността на населението с общопрактикуващи лекари в областите Плевен (7.5), Добрич (7.2), Видин (7.1) и Стара Загора (7.1). Най-ниска е осигуреността на населението с общопрактикуващи лекари в областите Кърджали, Разград и Търговище - по 4.6 на 10 000 души от населението.

Фиг. 3. Осигуреност с общопрактикуващи лекари на 10 000 души от населението към 31.12.2010 г. по области

Осигуреността с болнични легла (легла в болници и диспансери) в България през 2008 г. е 650.8 на 100 000 души стандартизирано население (табл. 3). В сравнение с останалите страни - членки на ЕС, за които Евростат предоставя данни, показателят за България е по-висок от този на 11 страни. По-висока от тази в България е осигуреността с болнични легла на 100 000 души стандартизирано население в Германия, Австрия, Латвия, Малта, Чехия, Унгария, Франция, Белгия и др.

3. Болнични легла¹

(На 100 000 стандартизирано население)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ЕС-27	608.2	597.5	588.8	577.4	567.8	561.9
Австрия	771.3	770.7	766.2	764.9	776.0	769.2
Белгия	752.3	749.1	744.8	672.7	665.7	660.1
България	630.3	614.7	642.9	621.4	638.1	650.8
Великобритания	396.2	387.6	374.4	356.7	341.9	336.7
Германия	874.4	857.6	846.4	829.1	823.4	820.3
Гърция	470.3	469.8	473.8	482.7	482.4	478.4
Дания	413.9	397.6	386.3	379.4	369.7	357.8
Естония	593.4	582.6	548.4	565.3	557.3	571.5
Ирландия	571.9	570.1	552.7	533.9	519.9	.
Испания	347.8	344.5	338.9	334.2	330.2	324.5
Италия	417.9	400.6	400.9	395.2	386.1	371.4
Кипър	431.1	421.0	380.0	373.7	374.5	377.2
Латвия	779.3	771.4	766.4	758.6	755.4	744.5
Литва	778.4	745.9	711.1	690.7	690.2	685.3
Люксембург	.	643.8	583.4	569.4	571.4	562.4
Малта	740.5	743.0	742.5	752.3	778.0	731.4
Нидерландия	450.9	447.8	445.8	446.1	426.2	426.3
Полша	667.7	666.7	651.9	646.9	642.3	662.1
Португалия	366.2	365.1	354.5	345.9	341.3	336.8
Румъния	675.3	674.5	678.1	674.8	654.4	657.4
Словакия	723.7	689.5	676.7	670.9	674.9	655.0
Словения	496.0	480.1	483.9	477.5	468.3	476.9
Унгария	784.5	783.5	786.2	792.1	713.3	705.0
Финландия	725.3	710.9	706.5	699.9	674.5	653.8
Франция	747.6	732.0	715.7	705.0	700.3	684.8
Чехия	771.9	763.2	754.2	741.2	727.3	715.8
Швеция

¹ Източник: Евростат.

Методологични бележки

Статистическото изследване на лечебните и здравните заведения осигурява информация за здравната мрежа по видове лечебни и здравни заведения и териториалното им разпределение, както и за медицинския персонал по специалности и категории. Методологията на изследването е в съответствие с методологическите указания на Евростат за практикуващите медицински специалисти.

Данните са по състояние в края на годината. Данните за легловия фонд включват броя на действително разкритите и временно закритите легла за срок, по-малък от шест месеца, но не включват временно разкритите легла.

При анализиране на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

В броя на медицинския персонал (физически лица) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения независимо от ведомствената подчиненост на заведенията. Не са включени данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят непосредствено в здравните заведения - напр. във фармацевтичната промишленост.

Разпределението на лекарите по специалности се отнася до практикуваната от тях специалност, като специалностите са в съответствие с Наредба № 34 на Министерството на здравеопазването (ДВ, бр. 7 от 2007 г.).

Показателите за осигуреност на населението са изчислени с броя на населението в края на годината.

Данните за здравната мрежа са разработени на национално, областно и общинско ниво, а за практикуващите медицински специалисти по специалности - на национално и областно ниво.

Допълнителна статистическа информация от изследването „Лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ и здравни заведения“ се предоставя на потребителите чрез отдел „Връзки с потребителите“ на НСИ, e-mail: info@nsi.bg .